

**Vademecum Sive Praxis Opera Quotidiana Aliaque ritè
peragendi, & per ea salutem & perfectionem propriam, ac
proximi, instituto Societatis Jesu conformem assequendi**

De crebrâ per diem mentis in Deum elevatione ex omnibus, quæ per
sensus attinguntur, animæque potentiis se objiciunt

Limpens, Ferdinand

Coloniæ Agrippinæ, 1744

Sextò.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54773](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54773)

amore carnali stimulos acceperint, qui dein sub prætextu tyrannidis Papalis excutiendæ imperitam, incautam, & ad quodvis noxiæ libertatis genus aspirantem plebem, dein Principes ac nobiles Veneris jam dudum mancipia, aut redituum Ecclesiasticorum avidos ab avitæ religionis gremio in tanta bonorum ac doctorum hominum raritate in infauftis istis sæculis abstraxerunt. Et hos tu *ut Christi Apostolos, Ecclesie reformatores, homines sanctos, immediatè à Deo missos* (prout libellis sub manu in vulgus sparsis Lutherus ac Calvinus se vocitabant) reverere? hâc occasione & pro majori, ac plus quàm satis est, tibi lumine subministrando mi Domine

Sextò.

Ultimatò adhuc unum ad hominem, ut vulgò dici solet, argumentum tibi proponendum esse duxi. Petrum & Paulum à Christo *missos*, seu ut græcum sonat vocabulum, *Apostolos* veros fuisse non diffiteberis. Jam horum doctrinam, mores, prædicandi Evangelii modum, vitam denique in omni virtutum genere transactam, & gloriosam pro Christo varias inter persecuciones & tormenta mortem exantlatam cum Lutheri, Calvini doctrina, moribus, vitâ, morte compara. Et sole meridiano clariùs videbis, quòd, si isti verè à Christo missi sint, hi ab eo mitti non potuerint, eò quòd idem Christus ea, quæ per missos à se Petrum, Paulum

Paulum aliosque Apostolos ædificavit per Spiritûs S. assistentiam, ea per alios proprio intuitu suo & Spiritûs sancti communicatione destruere non possit, benè tamen in peccatorum pœnam, & ob tantam hominum malitiam permittere, ut inimicus homo sive Sathan per suos Pseudo-Apostolos superfeminet zizania. Jam audi S. Leonem serm. 1. de SS. Apost. Petro & Paulo differentem, quomodo, cum duodecim Apostoli acceptâ per Spiritum S. omnium locutione linguarum imbuendum Evangelio mundum distributus sibi terrarum partibus suscepissent, beatissimus Petrus Princeps Apostolici ordinis ad arcem Romani destinetur Imperii. Ut lux veritatis, qua in omnium gentium revelabatur salutem, efficacius se ab ipso capite per totum mundi corpus effunderet. Cujus autem nationis homines in hac tunc urbe non essent? aut quæ usquam gentes ignorarent, quod Roma didicisset? hic conculcanda Philosophicæ opiniones, hic dissolvenda erant terrena sapientia vanitates, hic confutandi Daemonum cultus, hic omnium sacrilegiorum impietas destruenda, ubi diligentissimâ superstitione habebatur collectum, quidquid usquam fuerat vanus erroribus institutum. Ad hanc ergo urbem tu beatissime Petre Apostole venire non metuis, & consorte gloriæ tuæ Paulo Apostolo sylvam istam frementium bestiarum, & turbulentissima profunditatis oceanum constantior, quàm dum supra mare gradereris, ingrederis. Nec aut dubius de proVectu operis aut de spatio tuæ ignarus ætatis trophæum Christi Romanis arcibus inferebas, quo te
 divi-

divinis praeordinationibus antebant, & honor NB. potestatis, & gloria Passionis.

Imaginare jam tibi mi Domine, quòd Petrum ac Paulum Romam unam per portam intrare conspicias, ut homines pauperes viles. Jam audias, quid loquantur. Observes, quomodo conversentur, quomodo persuadeant terrenarum rerum omnium contemptum, falsorum Deorum proculcationem, veri Dei unius in natura & Trini in personis, Christi hominis simul ac Dei cultum contra omnium Philosophorum principia, & quidem crucifixi, qui Judæis scandalum erat, gentibus autem stultitia, & pro ejus amore ac vera fide exilii, jacturæ bonorum, dirissimorum tormentorum ac mortis cum exultantis animi gaudio verbo & exemplo exantlationem. Finge autem videre te, quòd aliam per portam in urbem orbis Dominam cum concubinis suis elatoque supercilio introeant Lutherus & Calvinus. Ante omnia ab utraque parte prælegitur gentilibus doctis indoctis supremæ, medioximæ, infimæ conditionis hominibus vetus & novum testamentum tanquam unius ac veri Dei falli & fallere nescii verbum, ex eo prædicantur mysteria Trinitatis, Incarnationis non tantum incognita, sed & omnem rationis captum excedentia, imò ut videtur militantia contra rationem, omniaque hæcenus à Philosophis omnibus velut indubitata admissa principia. Jam ut hoc non obstante tam incognita ac incomprehensibilia tanquam à vero Deo revelata, in cuius obsequium quilibet in-

tellectum suum captivare debeat, credantur.
 Ii sanè, qui ista prædicant, ante omnia *primò*
 signis prodigiis ac veris miraculis se à Deo mis-
 sos esse probare & demonstrare debent. Id Apo-
 stoli Petrus ac Paulus, neutiquam verò Luth-
 erus ac Calvinus fecêre. *2dò*. Miro virtutum
 splendore homines isti corutcent, necessum est.
 Et dum gentiles in Evang. legunt dixisse Chri-
 stum v. g. *Discite à me, quia mitis sum, & hu-*
milis corde, inde colligent veros ergo Christi
 Apostolos verbo & exemplo idem debere do-
 cere. Id ad amussim observant Apostoli, dum
 erga omnes benevoli, in injuriis patientes, ma-
 lum bono compensantes, & pacem, mansuetu-
 dinem, caritatem, debitam erga Principes etiam
 Ethnicos reverentiam *tanquam Dei Ministros, nec*
sine causa gladium portantes verbo & exemplo
 prædicant. Vide Epist. 1. Petri. Talis suo tempore
 Apostolus nec Lutherus nec Calvinus fuit mille
 convitiis sanctos Patres & venerandam antiqui-
 tatem, ut sub finem puncti 2 di in discursu hoc
 mi Domine vidisti, laceffentes. Quin usque
 adeo omnis Christianæ mansuetudinis, patien-
 tiæ, humilitatis obliti nil nisi cædes ac sangui-
 nem inter ipsos Christianos invicem collisos spi-
 rabant. Hinc Lutherus cum sequacibus suis
 rusticos contra legitimos Dominos in arma vo-
 cabat. Calvinus abusus illis Christi verbis,
 quibus noxium erga carnem ac sanguinem af-
 fectum extinguere volebat, *non veni pacem mitte-*
re sed gladium, ea suis institutionibus, (quarum
 aliquæ in fronte palmâ in signum victoriæ in-
 signitæ

ignitæ sunt) cum gladio duplici præfigi iussit, eoque rem perduxit. Ut Hugonottis contra Regem insurgentibus teste Florimundo Remondo Parlamenti Regii Assessore trecenta hominum millia in sola Gallia hostili gladio occubuerint. 3to. Apostoli, ut satis ostensum sæpius præter fidem bona requisivêre opera ortenus & scripto ad exemplum Christi, omnique peccati luem à fidelibus abigere conati sunt. Et ideo Christus eos eorumque Successores viros Apostolicos *sal terræ* nuncupavit. Eò quòd, sicut sal purificat, & à putredine conservat carnem, sic illi homines à putredine peccatorum, & gentilitatis insanæ fœtoribus liberare debeant. O præclarum sal terræ & par nobile fratrum Lutherum & Calvinum ! qui solam in Christum fidem ac fiduciam prædicantes omne genus impudicitæ ac scelerum verbo & exemplo, ut ex supra allatis constat, edocuere. 4to. Apostoli instituta à Christo pro hominibus in peccata lapsis remedia applicarunt, docuerunque, quomodo Presbyteris ad id constitutis *enuntiare deberent actus suos*. V. Tit. de Confessione. Contra hoc l. 3. Instit. c. 4. §. 7. detonat Calvinus dicens : *Quidquid blaterent omnes conductitii Papæ parabule. Tenemus neque Christum hujus legis autorem esse, quæ ad enumeranda peccata homines cogit, imò fluxisse annos mille ducentos à resurrectione Christi, antequam talis ulla lex ferretur. Tunc autem tyrannis hæc invecita cum eximè pietate ac doctrinâ sine delectu quidvis licentia sibi sumpssissent larvæ Pastorum.* Imò (itâ

Calv. l. c. paulò antè) *ipsis testibus Patribus* Conc. Lateranensis *nondum elapsi sunt trecenti anni, ex quo injectus ab Innoc. III. laqueus, & imposita confitendi necessitas, quin sola verborum barbaries* [quòd scilicet utriusque sexùs homines peccata Sacerdoti proprio confiteri jubeantur] *fidem legi derogat.* Cùm inde faceret inferatur, quòd soli *Hermaphrodite* precepto hoc teneantur, non is, qui *mas tantum sit vel femina*, Explicare etiam Catholici non possint, *quis sit cujuslibet Sacerdos proprius.* Ità Calvinus quot verba tot eructans errores, calumnias, mendacia novo dorso ejus inurenda stigmatè. Extincta est pietas Sacramentorum per vos ò versipelles usu sublato, quia frænum peccatorum esse Confessionem Sacramentalem ipsi sciunt Sectarii servos ac ancillas oprantes habere Catholicos, quòd experientiâ didicerint, eos à Confessariis adigi ad ablatorum restitutionem. Imò quia jam tum sub Lutheranismi initium sublata tali, qualem Ecclesia requirit, peccatorum Confessione advertebatur scelera sceleribus accumulati, urbes Luthero addictæ legatione ad Carolum V. Imperatorem missâ petierunt, ut præceptum de peccatis per Confessionem ritè expiandis pristino restitueretur vigori. Jam quòd Calvinus dicat, illud post mille ducentos annos à resurrectione Christi, nec nisi ante trecentos annos, ità testantibus Concilii Lateranensis Patribus, inductum fuisse, palmaris est calumnia cum pari Chronologiæ inscitiâ. Nec in concilio isto statutum, ut *imposterum Christiani* confi-

confiterentur, quod jure divino institutum & necessarium esse sciebant Patres, Sed præscriptum; ut quivis sexus utriusque, qui ad annos discretionis venisset, præcepto huic saltem semel in anno satisfaceret. V. plura Tit. *Confessio* Item Magistrum sententiarum (qui septuaginta annis Concilium Lateranense præcessit) in 4. distinct. 17. ubi ex communi & recepta ante se doct. inâ ostendit. Oportere apud Sacerdotem peccata deponere, *nec aliter posse perveniri ad ingressum paradisi, si adsit facultas.* Responsum non meretur futilis calumnia, quod ipsa barbaries in latino scilicet sermone ratione vocum *utriusque sexus* fidem legi abroget. Jam dixi, quòd Concilium Lateranense non tulerit legem peccata Sacramentali Confessione expiandi, sed Christus. Et Patres Concilii statuerint, saltem semel in anno à quovis fidei sive mas sit sive fœmina, si ad annos discretionis pervenerit, hanc legem implendam esse. Et si minus benè grammaticaliter mentem suam exposuissent. Quòd jus sive divinum sive humanum, sive gentium sive particulare, civile aut sacrum ideo legis decernit abrogationem? & an, si Princeps sub certa pœna jubcat ad determinatum locum omnes utriusque sexus subditos, qui ad annos discretionis pervenerunt, statuto die convenire, absentes effugient pœnam, quòd non sint Hermaphroditæ? nugæ nugarum omninò dedecentes hominem, qui vult videri à Deo missus ad reformandam Ecclesiam.

Jam quòd homo impudens effutire præterea audeat,

audeat, explicari à Catholicis non posse, quis sit cujuslibet *Sacerdos proprius*. Hoc sanè, ne & se ulteriori libilo exponeret, ac sequaces suos & te mi Domine utpote hominem sagacem magis magisque inquietaret, alto debuisset premere silentio. Nam [præterquam quòd scias Romanum Pontificem, Episcopum Diœcesis, & Parochum cujusvis esse, qui in ista Diœcesi & Parochia habitat, *Sacerdotem proprium*, nec hoc apud Catholicos latere pueros] per hoc iterum Calvinus opportunam suggerit occasionem telum jam Tit. de Episc. ac Sacerdot. intortum altiùs cordi tuo infigendi. Quòd excepto fortè à Catholicis ad vos transfuga secta vestra nullum verum Sacerdotem habeat; cùm is à vero Episcopo consecrari debeat. Quòd licet Calvinistæ aliqui fateantur sub prætextu, quòd Christus Sacerdos in æternum cruentum semel in Cruce obtulerit Sacrificium, & hoc sufficiat, movit tamen sagaciores & æternæ salutis suæ amantiore plures ex vobis, & te movere debet (ut citato Tit. Item Tit. de Eucharist. & Sacrificio Missæ probavi) ad fidem Romano-Catholicam amplectendam. Cautiùs hanc chordam vel etiam timidiùs tetigit Calvinus l. 4. Instit. c. 3. ubi, postquam §. 12. falsus est juxta Ep. Pauli ad Titum Episcopos non esse eligendos, nisi qui sint *sane doctrina & sancta vita*. Cùm prævideret facilè sibi objectum iri, quòd ostendere non possit, se vel ex suis Ministellis aliquem potestatem accepisse à Christo consecrandi Episcopos vel Presbyteros, sicut eam acceperunt

Apostoli, & ab his eorum legitimi Successores, ac sub certis ritibus exercuerunt. Hunc ritum l. c. §. 12. exponens dicit : *Constat Apostolos non alia cerimonia usos fuisse, cum aliquem ministerio admovebant, quam manuum impositione. Hunc autem ritum fluxisse arbitror ab Hebræorum more, qui, quod benedictum ac consecratum volebant, manuum impositione quasi Deo consecrabant.* Sed o homo callide & vaser, non est externa præcisè aliqua cerimonia ab Hebræorum usu descendens, dum quis in Ecclesia à Christo instituta in Episcopum vel Presbyterum consecratur. Tua aut Hebræi alicujus manuum impositio ad id nihil contribuet. Materix & formæ ad consecrationem talem requisitæ, quam consecrans Episcopus adhibet, annexit Christus characterem indelebilem, & potestatem tam ordinis quàm jurisdictionis, quæ nec à communitate nec Principe laico, nec à consistorio Calvinistico dari potest; sed ab Apostolis eorumque interruptâ serie legitimis Episcopis, ut Augustinus te judice *Scriptura Sydnus, omnium Princeps, & fidelissimus totius retro antiquitatis testis* inâ cum cæteris de sæculo in sæculum Patribus usque ad nostra tempora disertè asserit. Hinc Paulus ad Titum, quem in Episcopum consecratur, c. r. emphaticè dicit : *Reliquite Cretas ut ea quæ desunt, corrigas, & constituas per civitates NB. Presbyteros, sicut & ego disposui tibi.* Et 2. ad Timotheum (quem pariter in Presbyterum & Episcopum consecratur Paulus) *admoneo te, ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te*
NB.

NB. per impositionem manuum mearum. Hoc est, prout juxta proprietatem græci textus PP. & interpretes explicant, ut gratiam Dei que donum tibi per me in Presbyteratûs & Episcopatûs collatione subministratum per continuam æ strenuam potestatis tibi datæ exercitationem vivere facias, sive in suo vigore conserves.

Sanæ doctrinæ & sanctæ vitæ debere esse Episcopos, quòd Paulus inculcet, fatetur Calvinus. Jam dicat mihi, quomodo in suis principiis ob necessitatem per peccatum originale ad malam voluntatem, stercus & abominationem ipsorum bonorum operum omni opprobrio pro mercede dignorum quis mereri possit hoc elogium, quod sit *sancta vita*? & si fides sola justificet, quid modus vivendi ad hoc contribuat? aut quæ ratio sit? cur inter Calvino similes quos per solam fidem justificari consequenter & sanctificari asserit, unus præ alio tanquam sanctam ducens vitam eligendus sit?

Stò demum. Si Lutherus, Calvinus cum SS. Apostolis Petro ac Paulo urbem Romanam ad gentilitatem convertendam ingressi essent, & gentiles horum Apostolorum doctrinam de Christo ejus præceptis & consiliis tam ore tenus quàm in Epistolis expositam perpendissent. Et econtra Calvini placita sive ore tenus sive in libris suarum institutionum contenta perpendissent, v. g. quòd Christus, quem prædicat, tanquam agnus sine macula æterno Patri pro salute humani generis oblati in Cruce desperavit, animaque ejus damnatorum pœnis addicta fuis-

set. Quòd, quidquid homo operatur, peccatum sit, quòd uni Deus imputet non alteri, quòd præcepta Dei, multò magis omnigena virtutum aliarum ob carnis illecebras difficillimarum excitia, observatu sine impossibilia, omni libertatis usu homo ob originalem noxam privatus sit, omniumque peccatorum ipse Deus autor sit, & tamen ob hæc ipsa & mandata non observata diris in æternum homines suppliciis excruciet. An non *imprimis* gentiles exclamassent sicut cælum à terra, ità distare Calvinii, Lutheri dogmata à Petri & Pauli dogmatibus. Et in specie ab illo 1. Petr. 2. *Carissimi obsecro vos, abstinere vos à carnalibus desideriis, quæ militant adversus animam, conversationem vestram inter gentes habentes bonam. Ex bonis NB. operibus vos considerantes.* Et ab illo Pauli 2. Cor. 6. *Nemini dantes ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium nostrum. Sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei Ministros in multa patientia, in jejuniis, in castitate, in suavitate, in caritate, &c. quæ participatio justitiæ (bonorum operum) cum iniquitate? si ad peccatum necessitatur homo. Quæ societas luci Apostolis Petro, Paulo ad tenebras Calvinum, Lutherum? An non 2dò gentiles Romani Deum ac Christum à Calvino prædicatum valere jussissent? utpote qui & ipse desperabundus in cruce, & damnatorum suppliciis addictus fuit, & ob res factu vel vitatu impossibiles æternis suppliciis velut tyrannus homines mulcicaret ipse omnium nihilominus peccatorum primus & proprius autor. Famulus quidam*

dam Ministellus Batavus pro scuto arripit, quod ex hoc labyrintho se extricare quoque non possint Catholici gratiæ intrinsecè efficacis, qualitatis aut decreti prædeterminantis assertores. Sed frustra. Nam hi circa ea, quæ nondum ab Ecclesia definita sunt, veritatis indagandæ causa disputantes, pro definitis autem ab Ecclesia Romano-Catholica fidei articulis mori parati, fide solâ & fiducia in Christi meritis non contenti, & bona præter fidem opera mandatorumque divinorum observationem requirunt, & libertatem in homine dari contendunt, & homines ideo non Deum peccatorum autores esse dicunt. Licet illorum placitis opposita tuentes dogmata sive ex genuinis Philosophicis principiis, sive ex Script. & PP. testimoniis eos, ut inter disputationum æstus, quæ ad veritatem propius attingendam instituuntur, fieri amat, malæ arguant consequentiæ.

Sed nos ad propositum nostrum revertamur. Abunde colligis mi Domine ex allatis hæctenus. Quod si cum Petro & Paulo venisset Lutherus & Calvinus fidem in Christum annuntians, nec Apostoli nec gentiles Calvinum ac Lutherum pro Apostolis Christi, sed potiùs Diaboli habuissent. Ergo etiam ante duo sæcula tales fuerunt, & eorum dogmata *Prædicantes* adhuc tales sunt.

Quid ad hæc mi Domine? an Paulus 2. ad Coloss. dicens: *Scitis, quæ præter fidem præcepta dederim vobis, ut abstineatis vos ab omni fornicatione, ut sciat unusquisque vestrum vis*
suum

suum corpus, animam possidere in sanctificatione. Et ut ostendat id possibile esse argumentans ab actu ad potentiam, dum subdit: *Imitatores mei facti estis*, NB, non puræ fidei, sed NB, operis, fidei, sive à fide inculcati, & caritatis. Et monens nos ad Ephes. 4. *Ut non circumferamur omni vento doctrina in nequitia hominum ad circumventionem erroris, veritatem autem non tantum credentes, sed NB. facientes in caritate crescimus.* Et c. 6. ut discamus: *Resistere in die malo, & in omnibus NB. perfecti stare.* An non inquam Paulus in his innumerisque locis aliis de bonis operibus differens non aperit ibi paulatim oculos saltem in tantum? ut si Petrum, Paulum eorumque collegas Joannem, Jacobum, &c. agnoscas veros *Apostolos* sive missos à Christo fuisse ad mundum ab infidelitate & peccatis convertendum, pro talibus habere non possis Lutherum, Calvinum, &c.

Hæc & similia, cum antefato Domino proponerem, responsum utgerem, & pro corone adjicerem. Si ego cum ipso ratione alicujus castri nobilis lite contendens tam fortia contra ipsum in possessorio ac petitorio haberem argumenta, ac respectivè habet Ecclesia Romano-Catholica contra Calvinum, Lutherum, controversias hoc in *Vade mecum* occasione datâ inspersas quod attinet. Quem ex nobis duobus apud æquum solidâque scientiâ præditum judicem causâ casurum arbitraretur? hæsit attonitus. Dein oculos huc illuc contorquens ac suspirans dicebat: *Durum est damnare parentes*

ac progenitores, & à Majorum religione desciscere. Non adhareo præcisè Calvinò, Luthero, vel alteri, licet superstitiones Papisticas bene abrogarint. Sequor purum putam Dei verbum. Cui continudè reposui: Perge Domine confidenter loqui. Motus, quos in animo sentis, solent esse ultimi conatus Dæmonis. Paulatim per Dei gratiam, ut ingenuitate animi tui & vero tuo salutis æternæ adipiscendæ desiderio confusus spero, excreabis Calvinum. Nam primo, plures habes Majores licet longius sejunctos Romano-Catholicos quàm eos, qui ante unum alterumve sæculum à Catholica se Ecclesia separarunt. Præoccupatio, quam hoc non obstante habes, educatio in secta Calvinì, & facta in ejus favorem à teneris unguiculis impressio nunquid etiam militat pro Gentilibus, Mahometanis, Judæis, & iis Christianis, quos tu pro hæreticis habes? dicis te sequi tantùm purum putum Dei verbum. An ergo ejus pars est tua in Calvinismo natiuitas, educatio? equidem non inficior, quòd Catholico quoque affectum erga Catholicam Ecclesiam instillet, quòd in ea natus ac educatus sit. Sed dum rationis composua credibilitatis motiva examinat, non ideo (ut videre est ex Analyti seu resolutione fidei suprâ allatâ) in ea perseverare debet. Quia in ea natus, sed quia solidis credibilitatis convictus motivis agnoscit, hoc verum esse Dei verbum sive scriptum sive traditum & genuinè transumptum, & hunc verum ejus esse sensum, quem Ecclesia Romano Catholica tot veræ Ecclesie

clesiæ notis prælectis omnibus se distinguens & ex iis nota proponit. His ritè examinatis, & equâ mentis trutinâ perpensis assentitur revelatis actu supernaturali fidei purè ob Dei revelantis auctoritatem.

2do. Quòd Ecclesia Romano-Catholica superstitiosa non doceat aut practicet, sed potiùs etiam majorum excommunicationum fulminibus arceat, apertè constat. Quia autem in genere tantùm loqueris de superstitionibus papisticis per Calvinum abrogatis. Debeo tentare arteriam tuam, & descendere ad particularia. Si dicis Catholicos variis uti superstitionibus ad morbos pellendos, thesauros absconditos inveniendos, pecora à lye, lupo, &c. arcenda, spectra Dæmones pellendos. Respondeo, hæc & similia particularium hominum superstitionibus utentium facta non concernere dogma fidei. Sicut mlti superstitiosi, ita & scelerati in quovis criminum genere inveniuntur apud vos & nos. Sed non est hîc sermo de malis factis quorundam hominum, sed de doctrina bona vel mala. Superstitiosa videtur fortè doctrina? quòd præcepta Dei servari possint & debeant, bona opera ad salutem æternam consequendam sint necessaria. Sed hæc doctrina, ut multipliciter etiam in hoc discursu ostensum, à Christo provenit. Equidem Ministelli vestri indoctæ plebi imponunt, Catholicos adorare ligna & lapides, & sic facere sibi sculptile. Tu autem mi Domine benè scis, quòd Catholici in ligno, lapide, pictura venerentur purè id, quod per ea representatur.

sentatur. Sive Sanctus, sive Angelus, sive sic Christus Dominus noster, & quod representato in pictura Regi terreno exhibeatur honor citra omnem Idololatriæ speciem. Cùm hoc nobili cuidam Lutherano dicerem, reponerat, se id probè nōsse. Sed prædicatios, cùm argumenta non habeant solida contra dogmata Ecclesiæ Catholicæ, talibus mendaciis suos debere abalienare à Papismo. Jam quòd superstitio non sit, sed Deus ipse præcipiat, ut Sanctos, Angelos, benedictam Dei Matrem veneremur. Vides in libello hoc Subsect. 1. *Titulo de cultu dulci ac hyperdulci.* In gazulis hollandicis, ab Apostatis religiosi sæpè compositis, Papa subin vocatur *der Heiligenmacher*, sive adscriptorum in album sanctorum hominum procreator. Sed Icommaticorum ejusmodi scriptorum ac libellorum non est nec erit finis. Interim scio, quòd nobilis cordatus in Germania in secta Lutherana educatus per hoc ad fidem Catholicam conversus sit, quòd varias imposturas dedoctus, & inter cætera, integris ac benè vastis canonizationis alicujus Sancti perlectis actis, agnoverit clarè. Nec temerè, nec superstitiosè agi in Ecclesia Romana. Et si ullum in mundo judicium aut Judicis definitiva sententia fidem & reverentiam mereatur, tum certè etiam præscindendo à Spiritûs sancti assistentia, id promereri ultimum Romani Pontificis ac definitivum decretum hominem aliquem Sanctorum numero adscribentis.

310. Non salvabit te mi Domine, quòd Calvino,

vino, Luthero in tantum valedicas, quòd purè verbo Dei scripto adhærere velis. Nam *primo* explica te, an ergo iudices Catholicum dogma v. g. de Eucharistia, præceptis divinis, consiliis Evangelicis salvâ hominis libertate servandis, bonis operibus faciendis verum esse, & verbo Dei scripto esse conforme (quòd affatim in libro hoc variis titulis, & in hoc ultimo discursu ostendi) vel Calvinii oppositum dogma? valedicis Calvinio. Dic quibus in punctis.

2do. Quid sentis de fundamentali cæterarum controversiarum quæstione? an detur Vicarius Christi, Ecclesiæ à Christo institutæ visibile caput, & supremus controversiarum Judex. Si hunc agnoscis esse Pontificem Romanum, pro quo, ut vidisti, stant post Jerosolomytanum à Petro coactum quatuor prima concilia generalia, salva res est. Si non, cùm puro scripto Dei verbo adhæreas, ostende, in quo Scripturæ sive veteris sive novæ textu te in petitorio fundes, & vi cuius ostendere clarè valeas, nullum hominem præter Christum caput esse visibile Ecclesiæ, & Pontificem Romanum ex possessorio dignitatis hujus possis detrudere. Equidem in S. Script. non exprimitur disertis verbis Pontificem Romanum caput istud esse. Sed quia Petro mortuo in ejus Successoribus Christus Ecclesiam suam usque ad consummationem sæculi volebat permanere, nec acephalam esse, sed semper aliquem, qui supremâ Petro datâ solvendi ac ligandi potestate uteretur. Hinc ille pro Petri quoad hoc Successore agnoscendus est. Quem

à tempore Apostolorum quatuor prima sæcula, dum testibus Coriphæis vestris Ecclesia adhuc in puritate genuinæ doctrinæ mansit, & quatuor prima Concilia agnoverunt, atqui hi Pontificem Romanum ut talem agnoverunt. Ergo

3to. Si cum his non sentis, sed toti retrò antiquitati tot Conciliis ac Patribus anteponas Calvinum, vide, quomodo ei valedicas in puncto, quod cæterarum controversiarum omnium est fundamentum. Et puro puto Dei verbo adhæreas. Certè ergo in tantum Calvino cæterisque hæresiarchis in summum animæ tuæ adhæres præjudicium, in quantum te hi à communi avitaque doctrina & unione unicè salvificæ fidei, ac genuinæ Christi Ecclesiæ gremio abstrahunt.

4to. Quando dicis te puro adhærere Dei verbo, & non in Calvini verba jurare. Quis tandem cœtus est fidelium? quæ Ecclesia, in qua ut membrum annumeraris? non prætendes tot esse veras & à Christo institutas religiones, quot privata hominum dantur cerebella scriptum Dei verbum juxta criticum proprium & suum privatum spiritum pro & contra interpretantia, & hoc non illud pro libitu ac gustu suo admittentia. Quomodo enim inter milenos sibi invicem è diametro contradicentes Ecclesia aliqua Catholica seu universalis erit? quomodo in monte posita? ut omnibus ad eam amore salutis æternæ aspirantibus pateat aditus? quomodo, sicut unus Deus unum baptisma, est una fides? Ephes. 4, legis in Subsect. 1, libelli hujus

à pag. 29. quòd non possit quilibet sibi pro libitu fabricare religionem, sed Christus in certa ac determinata à se instituta, & hunc in finem genuinis notis insignitâ Ecclesiâ velit quemlibet vivere, nec aliter salvari quis possit, cum sine vera fide impossibile sit teste Script. placere Deo. Legis in Subsect. 7^{ima} & primâ Methodo Veronianâ, quòd necessariò præter scriptum Dei verbum quoque admittendum sit verbum Dei traditum. Legis in Subsect. eadem & 2^{dâ} Methodo Veronianâ sicut etiam in sequentibus, item ex allatis à me variis in discursu hoc, quòd nullam certam regulam habeas, hoc vel illud transumptum vel versum pro vero Dei verbo agnoscendi, aut judicandi hunc & non illum textum Scripturæ sensum esse, nisi ex genuinæ Christi Ecclesiæ autoritate. Quia huic non alteri sive cœtui sive privato homini Christus quoad hæc discernenda appromisit ad finem usque mundi assistentiam Spiritûs sancti. Probatum tibi toties est ex rationibus solidissimis, nec privato Calvino, nec in ejus verba juranti cœtui notas illas veræ Christi Ecclesiæ convenire, quæ Ecclesiæ Romano-Catholicæ conveniunt. Nec Calvinus veris signis aut miraculis ostendit, ut etiam sæpè variis in locis inculcavi, se à Deo missum esse, ut antiquam & primis quatuor sæculis traditam doctrinam convelleret. Quòd tamen factum esse oportebat. Quia Apostoli, ut gentilismum & Judæismum ex possessione expellerent, signis & miraculis, se ideo à vero Deo missos esse, probare debuerunt. Hinc

Paulus I. Thessalon. I. ait: *Evangelium nostrum non fuit ad vos in sermone tantum, sed in virtute & plenitudine multa.* Quid ergo obstat? quò minus sic Calvino valedicas, ut ad gremium simul veræ Ecclesiæ redeas? in qua Majores tui ante duo sæcula fuerunt. Equidem si jam contra Principem tuum aut rempublicam, cujus membrum es, insurgat hominum factio, pro rebellibus ac seditiosis eos habes. Sed illi aut eorum nepotes ex post pro legitimo Magistratu haberi possunt, si per pacem ac sædera successu temporis pro talibus agnoscantur. Sed non est par ratio in sacris, quæ est in regimine politico, Calvinus contra Ecclesiam & antiquam ab Apostolis & primis sæculis traditam doctrinam insurgens, cum irrefragabili signo non ostenderit, se ad id attendendum à Deo missum esse, & antiquas totiesque damnatas hæreses recoxerit, pro rebeli habendus erat suo tempore, ergo eum sequentes adhuc. Quia contra doctrinam veram Christi & regulas eam agnoscendi præscribi non potest ab hominibus. Ergo tandem vide sis mi Domine, ne ulterius te passio aliqua, respectus humanus, metus perdendi temporalia &c. in transversum agat. Et cum non tantum veræ fidei lumen, sed & cordata ad eam ruptis omnibus repagulis amplectendam resolutio putè ex amore salutis æternæ orta ex gratia Dei congrua proveniat, tu pro ea instanter ac demissè supplica, & datæ cooperare. Ego, ut utrumque fiat, amore salutis tuæ Deum ter optimum maximum fideliter implorabo. Egit per humaniter

niter gratias sæpè in discursu hoc laudatus nobilis Calvini affecla, seque optatum in finem cæterorum quoque Patrum nostrorum precibus commendavit. Ad extremum sibi paulisper dilucidari voluit ea, quæ Paulus Ep. ad Rom. c. 9. à v. 16. dicit: *Non volentis neque currentis, sed miserentis est Dei. Dicit enim Scriptura Pharaoni: quia in hoc ipsum excitavi te, ut ostendam in te virtutem meam, & ut annuntietur nomen meum in universa terra. Ergo cuius vult, misereatur, & quem vult indurat.* His enim verbis Ministelli nostri sæpè apud me gloriati sunt, destrui Catholicum systema de libertate seu liberâ cum divina gratia cooperatione in ordine ad opera bona ac salutaria facienda. Respondi petere me, ut ipse mecum locum citatum inspiciat, & Interpretum ac Patrum explicationem attentè perlegat. Vidimus itaque *primò* ex contextu hic loqui Paulum de benedictione Isaaci, quam hæreditatio bonorum Abrahamæ & Isaaco promissorum consequeretur, quæ nec obvenit Esau, licet Isaacus id enixè vellet, & Esau citissimè venatum excurreteret. Nec Jacobo ideo obrigit, quòd volente matre cucurrerit ad gregem, citiusque hœdum Patri attulerit, quàm Esau suam venationem. Sed quia Deus pro suo solius beneplacito sic voluit ac decrevit. *2do.* Pariter ex sola Dei voluntate provenit, quòd illi, qui per fidem in Christum spirituales filii sunt Abrahamæ & Jacobi, id est, quòd Christiani hæreditent bona spiritualia Patriarchis illis promissa, exclusis, qui solùm eorum carnales filii sunt seu Judæi.

3to. Sic quoque à sola Dei voluntate pender^t
 Quòd Pharaonem in suis peccatis & obduratio-
 ne reliquerit, cùm potuisset illum eripere, ut
 multos alios magnos peccatores eripuit, ut infrà
 N. 6. clariùs videbimus. 4to. Verba *in hoc ipsum
 excitavi te*, non sunt intelligenda in sensu hæ-
 reticorum, quasi Deus excitasset Pharaonem ad
 peccandum, & contra se rebellandum. Sed per
 10 *excitavi* intelligitur, quòd eum ad solum
 regni occupandum excitavit & exaltavit. Hinc
 in exodo, unde hæc verba desumpta, habetur
posui te, supple *in solo regio*. Ubi Chaldaus &
 70. verterunt, *conservavi te & sustinui*. 5to.
 Verba *ut ostendam in te virtutem meam*, id est,
fortitudinem, pariter ex Exod. 6. v. 16. desum-
 pta sunt. Et sicut alibi explicavi, designant vo-
 luntatem Dei ex hypothesi. Si Pharaos suâ malitiâ
 pœnam promeritus sit. Deus enim gloriam, po-
 tentiam, sapientiam & bonitatem suam osten-
 dere intendit in omnibus. Sed cùm hæc ostendi
 possint duplici viâ vel misericordiæ vel justitiæ,
 viam misericordiæ sæpè pro placito suo absolutè
 ac determinatè intendit, sed in via justitiæ nun-
 quam procedit nisi sub conditione; si quis suâ
 culpâ promeritus fuerit. 6to. Verba *ergo cuius
 vult, miseretur, & quem vult, indurat*. Jam ali-
 bi quoque dixi non esse ità intelligenda, ut bla-
 sphemat Calvinus, quòd directè & propriè in-
 duret peccatorem tollendo ei libertatem, cùm
 Pharaos ipse, qui *induraverat*, ut 70. vertunt
cor suum, Calvinio prudentior dicat: *Ego pec-
 cavi Domino*. Sed intelligenda sunt, quòd im-
 pro-

proprie & indirecte eo ipso Deus cor induet peccatoris, quod subtrahat specialia & frequentia auxilia gratiae, non eripiat ex occasionibus, in quibus aliquem peccaturum vel magis induratum vi praevidit. Uno verbo quod natus quis sit in unice salvifica fide, quod mors eum sive naturalis sive violenta non oppresserit, dum erat in statu disgratiae. Quod à consortio occasione, in qua praevisus à Deo est lapsurus in peccatum, aut futurus aeternum infelix, Deus aliquem praeservet, quod illo tempore has illas gratias & demum finalem etiam misericorditer illi largiatur tunc, quando ei praevidit hominem cooperaturum, quod demum pluribus unum ac alterum gratis Deus cumulet; hoc solius misericordiae Dei & non volentis est hominis. Interim ut millies in Script. nova ac veteri protestatur Deus, est in manu hominis operari bene vel male, praeccepta Dei observare & transgredi. Et quando homo praeccepto divino urgetur, ei non deest gratia ac potentia id servandi. Et hinc laudatur Eccli 31. ille, qui potuit transgredi, & non est transgressus, facere mala & non fecit. Et quid denique quaerunt in textu jam allato Sectarii? quod Deus misereatur cuius vult, expertum est humanum genus praeter Angelis. Plura vide *Tit. de libertate hominis* & alibi in libello hoc. Sciat autem lector opusculi hujus & ultimi discursus cum Calvinista habiti *primo*, quod ea, quae concernunt praecipua controversiarum cum heterodoxis capita v. g. de Vicario Christi, verbo Dei scripto ac tradito, libertate hominis, necessitate

honorum operum, Sacerdotio, Sacrificio Missæ ac Sacramentis, &c. Studiosè sapiùs, adductis alijs textibus seu argumentis tam in libello hoc quàm in ultimo cum Calvinista discursu inculcarim, ut veritas magis innotesceret, & in præcipuis controversiis convicto Sectario via ad hac illac saltandum præcluderetur. Quòd si autem alijs negotiis distracto superfluum quid aut minus benè ordinatum excidit, hoc benevolus Lector excusabit. *2do.* Quòd nobilis ille Calvinista, cum quo discursus habitus, postquam omnia sibi proposita morosè per dies aliquot expendit, & dein per octidiana S. Patris Ignatii exercitia animum æternarum veritatum ruminatione excoluit, præmissâ totius vitæ exomologesi fidem Romano-Catholicam amplexus, & sacro Eucharistico epulo pastus sit cum summo animi exultantis gaudio ac solatio, & in ea paricum gaudio cum summa ædificatione vivat. Dixit mihi in confidentia, quòd gratiam istam Dei speret se inde accepisse, quòd difficile quoddam caritatis opus cuidam familiæ ex bono corde & ex Dei amore ante annos aliquot præstitisset. Tunc ego cogitavi, *judicia Dei abyssus multa.* Utrique, cùjus Deus vult, miseretur. Et licet homo libertatem habeat salutem suam operandi, uni tamen præ altero ob caritatem proximo exhibitam, sui que malè facta beneficiis compensando victoriam, mirabiliter gratiâ suâ congruâ opitulatur Deus.